

Зінченко Н.О.

## ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ПРИ ВИВЧЕННІ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті аналізується проблема впровадження та використання інноваційних технологій у вищій школі в процесі вивчення гуманітарних дисциплін, структура та аналіз класифікації навчання.

Ключові слова: інновація, інноваційні технології, навчання, технологія, освітня технологія

Сучасний світ характеризується реформаторськими процесами, що сприяє пошуку інновацій. Розвиток освіти України визначається в загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності західної культури – права людини, інноваційність, демократизм, що є невід’ємною атрибуцією сучасного суспільства. Слід відзначити також актуальність проблеми недостатньої насиченості ринку відповідними програмно-методичними комплексами. Ця проблема, перш за все, викликана прогресивним процесом інформатизації. Тому очевидним стає необхідність адаптації освіти до інформаційних технологій, що швидко змінюються і прогресують. Особливо це стосується викладання гуманітарних дисциплін.

У цьому контексті велике значення має вдосконалення цілісного педагогічного процесу вищого навчального закладу, його технологізація, яка здійснюється за рахунок упровадження нових технологій навчання та виховання, які значно змінюють природу педагогічного процесу. Це забезпечить формування людей нового типу, здатних системно і конструктивно мислити.

Мета статті – зробити аналіз проблем використання технологій у сфері освіти.

Досліджуючи джерельну базу з даної проблеми, ми бачимо, що лише наприкінці ХХ ст. загострилося питання технології навчального процесу вищої школи.

Поняття «технологія» активно досліджується як зарубіжними авторами (Г. Гейтс, Дж. Керрол, Д.Хамдин та ін.) так і вітчизняними (Ю.К.Бабанський, В.В.Беспалько, В.А.Сластьонін, Т.А.Крамаренко та ін.)

Так, Т.А.Крамаренко аналізуючи проблему технологій стверджує, що «технологічність стає домінуючою характеристикою діяльності людини і означає перехід на якісно новий ступінь ефективності, оптимальності, науковості освітнього процесу» [1] І дійсно, зараз багатогранність технологій сприяє формуванню нового типу індивіда, спеціаліста. Студент при використанні декількох методів опитування одночасно об'єктивно оцінює свої можливості, що сприяє самоосвіті та самовдосконаленню. Узагальнюючи, технологія – це стиль сучасного науково-практичного мислення, відображає спрямованість педагогічних досліджень на радикальне людської діяльності, підвищення її результативності, інтенсивності, інструментальності. Перш за все, це діяльність, що максимально відображає об'єктивні закони предметної сфери і, таким чином, забезпечує найбільшу умову відповідності результатів поставленим цілям.

М.Я.Віленський аналізуючи поняття «технологія», що технологія як процес характеризується трьома ознаками: [1]

- розділенням процесу на взаємозв'язані етапи;
- координуваним і поетапним виконанням дій, спрямованих на досягнення поставленої мети;
- однозначність виконання включених у технологію процедур і операцій.

Дослідники вважають, що технології, котрі відомі в світі можна розділити на два види: промислові і соціальні. Наприклад, С.І.Смирнов пропонує називати соціальною технологією ту, в якій початковим і кінцевим результатом є людина, а основним параметром, що піддається зміні, - одне або декілька його властивостей. [3]

Він же визначає особливості соціальних технологій: гнучкість, жорстка детермінованість, здатність пристосовуватися до будь-яких умов, складність організації.

Що ж стосується поняття «освітня технологія», то вона визначається здебільшого, як навчальний процес і має жорсткіший характер.

Сучасна педагогіка активно обговорює та досліджує проблему диференціації технологій і методики. Існує думка, що технологія є формою реалізації методики. [1] Але також має місце і твердження, що поняття технології ширше, ніж методика. [2] Аналізуючи точки зору вище сказані, можна зробити висновки:

1. У основі технології і методики лежить система наукових закономірностей.

2. Ідеальна технологія володіє певною системою розпоряджень, які цілеспрямовано ведуть до поставленої мети.

3. Методика передбачає різноманітність, варіативність способів реалізації теоретичних положень, а, отже, не передбачає гарантованості досягнення мети.

До основних факторів, що аналізують проблему технологій освіти, можна віднести наступні. По-перше, зростання обсягу інформації, що призводять до труднощів засвоєння знань на перспективу. По-друге, техногенний напрямок розвитку сучасної цивілізації, що змушує суспільство задуматися про те, наскільки великим можуть бути витрати неякісної професійної підготовки. Все це стимулює пошук і впровадження інноваційних освітніх технологій. Зазначимо, що «інновація» має латинське походження і в перекладі означає оновлення, зміну, введення нового. У педагогічній інтерпретації інновація означає оновлення, що поліпшує хід і результат навчально-виховного процесу. Це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів та управлінських технологій, у результаті яких підвищується показник досягнень структурних компонентів освіти відбувається перехід від системи до якісно нового стану. Слово «інновація» має багатогранне значення,

оскільки складається з двох форм: власне ідеї та процесу її практичної реалізації. [3]

Отже, інновація освіти – цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог. [4]

Розбіжності в тлумаченні поняття спричинені неоднаковим баченням їхніми авторами сутнісного ядра, а також радикальності нововведень. Одні з них переконані, що інноваціями можна вважати лише те нове, яке має своїм результатом кардинальні зміни в певній системі, інші зараховують до цієї категорії будь-які, навіть незначні, нововведення.

Основу і зміст інноваційних освітніх процесів становить інноваційна діяльність, сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоутворень у традиційну систему. Прагнення постійно оптимізувати навчально-виховний процес зумовило появу нових і вдосконалення використовуваних раніше педагогічних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості.

Нині в педагогічну лексику міцно ввійшло поняття педагогічної технології. Є різні погляди на розкриття цього поняття.

Технологія - це сукупність прийомів, що застосовуються в якій-небудь справі, майстерності, мистецтві (тлумачний словник).

Педагогічна технологія - сукупність засобів та методів відтворення теоретично обґрунтованих процесів навчання та виховання, що дозволяють успішно реалізовувати завдання освіти (В. Безпалько).

Педагогічна технологія - це системний метод створення, застосування, визначення всього процесу викладання і засвоєння знань з використанням комп'ютера і людських ресурсів, завданням якого є оптимізація форм освіти (ЮНЕСКО).

Інноваційні технології, що використовуються в системі вищої педагогічної освіти, розглядаються як моделювання викладачем змісту, форм і

методів навчального процесу відповідно до поставленої мети з використанням новизни.

У практиці навчально-виховної діяльності сучасного вищого навчального закладу найпоширеніші такі технології навчання:

- диференційоване;
- проблемне;
- контекстне;
- ігрові технології навчання;
- інформаційні технології;
- кредитно-модульна технологія;
- особистісно-орієнтоване навчання та ін.

Таким чином, можна зробити висновок, що використання інноваційних технологій актуалізується у зв'язку з новою парадигмою професійної підготовки майбутніх фахівців, яка створюється на основі врахування ієрархії державних, професійних та оперативних цілей, сутність яких полягає в оновленні професійно-педагогічної освіти та цілісного навчально-виховного процесу вищого навчального закладу шляхом удосконалення, тобто модернізації, модифікації та раціоналізації.

#### Література:

1. Виленский В.Я. Технологии профессионально-ориентированного обучения в высшей школе: Учебное пособие / Под ред. В.А.Сластенина / В.Я.Виленский, П.И.Образцов, А.И.Уман – М.: Педагогическое общество России, 2005. – 192 с.
2. Загвязинский В.И. Теория обучения: Современная интерпретация: Учеб. пособие / В.И.Загвязинский – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 192с.

3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. Наук України; гол. Ред. В.Г.Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С.338-340.
4. Волкова П. Педагогіка: посіб. / П.Волкова. – К.: «Академія», 2001. – С. 403.
5. Крамаренко Т.А. Технології в системі освіти / Т.А. Крамаренко//
6. Смирнов С.И. Технологии в образовании / С.И.Смирнов // Высшее образование в России. - 1999, №1.
7. Савельев А.Я. Технологии обучения и их роль в реформе высшего образования / А.Я.Савельев // Высшее образование в России. – 1994, №2. – С.36
8. Захарова І.Г. Інформаційні технології в освіті: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / І.Г.Захарова. – М.: Видав. центр «Академія», 2003. – 192 с.
9. Інновації у вищій школі: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П.Ю. Сауха – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.